

EMO'dan...

Cengiz Göltaş
EMO 43. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Merhaba;

2013; ülkemizde ve dünyada her alanda üretilen enerjilerin ve kurulan iletişimlerin, toplumsal, ortak bir faydaya dönüştüğü barış ve hoşgörü dolu bir yıl olsun...

Yeni bir yıl ile birlikte benzer yüzlerce iyi dilek havalarda uçtu. Sevgi sarmalında en yakınımızdan en uzağımıza kadar temel dileklerimiz, yani ortak aklımız hep aynı sözcüklerde birleşti. Sağlık, mutluluk, başarı ve barış...

Şimdi bütün istediklerimizin yaşama geçmesi için bizler de 2013 yılına yeni bir umut ve başlangıç için merhaba derken, dergimizin yeni yıldaki ilk sayısını da "Enerjide Verimlilik" dosyası olarak gündemimize aldık.

En genel tanımlamayla; binalarda yaşam standardı ve hizmet kalitesinin, endüstriyel işletmelerde ise üretim kalitesi ve miktarının düşüşüne yol açmadan, birim hizmet veya ürün miktarı başına enerji tüketiminin azaltılması olarak ifade edilen enerji verimliliği, 1970'li yıllarda yaşanan enerji krizlerinin sonucu olarak dünya gündemine girmiş ve son yıllarda iklim değişikliği tehdidinde karşı en önemsenen kavram haline gelmiştir.

Enerjide yüzde 72 oranında dışa bağımlı olan ülkemizde, enerji verimliliği ayrı bir öneme sahiptir. Etkin enerji verimliliği politikaları aracılığıyla talep artışının dengelenmesi, dışa bağımlılığın daha trajik hale gelmemesi için en önemli koşullardandır.

Ülkemizde enerji verimliliği çalışmaları, 1980'li yıllardan itibaren Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE) tarafından sürdürülmüştür. 2007 yılında Enerji Verimliliği Kanunu yayımlanarak ülke genelindeki verimlilik çalışmalarının yasal çerçevesi oluşturulmuş; ardından toplumda verimlilik bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla 2008 yılı "Enerji Verimliliği Yılı" ilan edilmiştir. 2008 yılından itibaren ise ilgili ikincil mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır.

Bir yandan tüm bu düzenlemeler yapılırken, diğer yandan uygulanan neo-liberal politikalarla süreç yap-boz tahtasına dönüştürülmüştür. Her şeyden önce enerji verimliliğine ilişkin çalışmaların başarıya ulaşması için, konunun bütünlüklü bir ülke politikası olarak benimsenmesi ve çalışmaların koordinasyonuyla uygulanmasından sorumlu olan kuruluşun özerk olması büyük önem taşımaktadır.

Bizler koordinasyondan ve özerklikten söz ederken 1980'lerden bu yana enerji verimliliği çalışmalarını yürütmüş olan EİE'nin bir gecede kapatılarak enerji verimliliğiyle ilgili kadroların da dahil olduğu bir yeniden yapılanma sürecine girilmesi ve kurumun yıllar boyunca elde ettiği bilgi birikiminin ve deneyiminin yok sayılması, öngörüsüzlük adına son dönemin en trajik öyküsü olmuştur. EİE'nin kapatılması ve kapatılma şekli, enerji verimliliği konusuna politik bir desteğin ve bakış açısının bulunmadığını, meselenin "Dostlar alışverişte görsün" mantığıyla işletildiğini göstermektedir.

'ENVER' İşe Yaramadı 'Enerji Hanım' Sahnede

Anımsanacağı üzere Enerji Bakanlığı enerji tüketimi konusunda toplumu bilinçlendirmek için dört sene önce "Enerji Verimliliği"nin kısaltması olan "ENVER" isimli bir proje başlatmış, proje kapsamında yine aynı isimde sevimli bir karakter de yaratılmıştı. Bu yolla insanlara yalın mesajlar verilecek, tüketim alışkanlıklarımızı değiştirecek yeni bir toplumsal bilinç yaratılacaktı. Aradan dört yıl geçti. Bu geliştirilen proje ile hangi önlemlerin alındığı, enerji üretim ve tüketim projeksiyonlarında yaşanan değişikliklerle ne oranda bir kazanım sağlandığı ve toplumsal yaşamımızın geçen dört yıl içinde başlatılan proje kapsamında ne tür olumlu görünür değişikliklere uğradığı ve neticede ülke ekonomisinin bu proje ile ne kadarlık bir tasarruf sağladığı bilinmiyor. Daha doğrusu buna yönelik toplumu bilgilendirme ve geçen dört yılı değerlendirme sorumluluğu ile atılmış bir adım bile yok. Neticede enerjimizi yönetenlerin yaşam alanlarımıza ve insanımıza saygısı da yok.

Şimdi hiçbir şey olmamış gibi Enerji Bakanlığı aynı amaç için bu sefer de dalga geçer gibi Aralık ayının sonunda, Kadından değil Aileden sorumlu yapılan Bakanımız ile birlikte "Enerji Hanım" projesini başlattı. Yeni proje, Başbakan Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan ile Bakanlar Fatma Şahin ve Taner Yıldız'ın katıldığı bir toplantı ile tanıtıldı.

"Enerji, Verim ve Hanım" üçgeninde, evlerimizde görünmez kılınan emek sömürsünde kabak yine kadınlarımızın başına patlayacak gibi görünüyor. Mütediyyin ev hanımlarımızın disiplini ile boş zamanlarını zararlı meşguliyetlerle geçirmeyecekleri ve evinin ekonomisini doğru kullandığı ev aletleri ile en üst seviyelerde tutarak kocasının yarı yardımcısı olacakları yeni bir rol modelimiz daha oldu hayırlısı ile. Ne diyelim, bu soygun ve yağma düzeninde egemenler alabildiğine kirletecek, tüketecek, enerji hanımlarımız da sigortaları atana, yani özgür yurttaş kimliği ile yaşama buluşana dek ütünün, ampulün, buzdolabının, çamaşır makinasının sorumluluğunu üstlenecek gibi görünüyor. Şaka gibi geliyor insana, ama sorun bu kadar basit ve gerçek!

Sonuç olarak bu meseledeki gayri ciddiliğe ilişkin söylenecek en somut şey, Enerji Verimliliği Kanunu'nun yayımından bu yana geçen sürede sayısal olarak hangi aşamaya geldiği konusunda izleme ve değerlendirme içeren gerçekçi bir verinin bulunmadığı, kamu kurumları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla kurulmuş olan Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu'nun da işlevini yerine getiremediği gerçeğidir. Bu gerçekler ışığında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinatörlüğünde hazırlanan Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023'e göre; 2023 yılında Türkiye'nin Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) başına tüketilen enerji miktarının (enerji yoğunluğunun) 2011 yılı değerine göre en az yüzde 20 azaltılmasının çok olanaklı olmadığı görülüyor.

Değerli Meslektaşlarımız;

2012 yılını meslek odamız ve TMMOB açısından önemli sorunlarla dolu sıkıntılı zor bir dönem olarak geçirdik. Özelleştirme adı altında kamu kaynaklarının yağmalanma süreci hız kesmeden sürerken, kapalı kapılar arkasında hazırlanan torba yasaya eklenen maddeler ile TMMOB'nin kurumsal kimliği ve bağımsız demokratik mesleki yapısı bozulmak, AKP'nin güdümünde etkisizleştirilerek, üyeleriyle bağları koparılan bir yandaş örgüt konumuna sokulmak isteniyor. 2012'nin son aylarında gündeme gelen bu yasa değişikliğine karşı tüm üyelerimizle birlikte TMMOB bütünselliği içerisinde mücadele etmeye devam edecek, bu yasanın çıkmasına izin veremeyeceğiz.

Diğer yandan 2012 yılından bugüne değişmeyen şeyler de var. 2013 yılının ilk ayında yine çalışanların iş cinayetleri ile toplu olarak ölümlerine şahit olduk. Türkiye Taşkömürü Kurumu'na bağlı Zonguldak Kozlu Kömür Ocağı'nda 7 Ocak 2013 Pazartesi günü ani metan gazı boşalması sonucu meydana gelen iş kazasında hayatlarını kaybeden 8 maden işçisinden 5'ine ulaşılmış, göçük sonucu yaklaşık 1500 ton malzeme altında kalan 3 işçinin çıkarılması çalışmaları ise dergiye yazı yazdığımız koşullarda halen devam ediyordu. İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin 2012 Raporu'nda, en az 867 işçinin bir yıl içerisinde sistematik cinayetlere dönüşen iş kazaları sonucu öldüğü açıklandı. Rapora göre; inşaat, tarım, enerji ve maden sektörleri yangın yeri ve neredeyse birbirinin kopyası iş cinayetleri yaşanıyor.

Yakın tarihin en önemli katliamlarından biri sayılan ve Uludere'nin Roboski Köyü'nde çoğu çocuk 34 yurttaşın savaş uçakları ile öldürülmesinin üzerinden de 1 yılı aşkın süre geçti. AKP Hükümeti bugüne kadar ne sorumluların bulunmasına yönelik bir adım attı, ne de vicdanları rahatlatacak bir özür diledi. Katliamın yıl dönümünde 25 Aralık 2012 tarihinde üst birliğimiz TMMOB; KESK, DİSK ve TTB ile birlikte yaptığı ortak açıklamada sorumluların hesap vermesi istendi. Açıklamada, çoğu 13-20 yaş arasında olan 34 gencin ölümünün "Yasadışı iş yapıyorlardı" gerekçeleri ile meşrulaştırmaya çalışıldığına dikkat çekilerek, acılı ailelere "kan parası" teklif edilerek konunun kapatılmaya çalışıldığı belirtildi. "Biz para değil, katillerin açığa çıkarılmasını istiyoruz" diyen ailelere sudan gerekçelerle davalar açıldığına dikkat çekilen açıklamada, ailelerin göç ettirilmeye çalışıldığı bilgisine de yer verildi.

Aslında yaşanan trajedi, "terörle mücadele" adı altında yapılan yargısız infaz ve katliam örneklerinden en önemlisidir. Katliamın üzerinden geçen 1 yıllık süreçte Kürt Sorunu derinleşerek büyümüş, çatışma ortamı yayılmıştır. Askeri araç ve helikopter sesleri ile korkuyla büyüyen çocuklar için 1 yıl oldukça uzun bir zamandır. Bugüne kadar yağın bombaların barış çığlıklarını dindiremediği açıktır. Kürt Sorunu'nda askeri çözüm ısrarı, demokratik taleplerin bastırılmasının yanı sıra kan ve gözyaşından başka bir sonuç vermemektedir. Bu tarihi yanıltan dönülmesini, özgür ve demokratik bir ülkede bir arada yaşama umudu yeşerten adımların tüm kesimler tarafından bir an evvel atılmasını bekliyoruz.

Bu karabasan günlerde Behçet Aysan'ın **"Yok başka bir cehennem, Yaşıyorsunuz işte"** dizelerine inat, şimdi ODTÜ'ü öğrenciler Nazım Hikmet'in unutulmaz dizelerini kendilerine uyarlayarak;

"Paranın padişahlığını,

karanlığını yobazın

ve yabancının roketini" yenmek üzere işaret fişeği yaktılar, onurlu bir gelecek için.

2013, bilim ve demokrasi adına üniversitelerimizden çakılan işaret fişeğinin ülkemizi aydınlattığı, emeğe, barışa ve özgürlüklere yol alınan bir yıl olsun.

Sevgiyle ve dostlukla...